

Länssstyrelsen
Norrbotten

Yttrande
Datum
2026-08-28

1 (5)

Diarienummer
8244-2026

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar över betänkandet Stöd till utbyggnad av infrastruktur för mobila tjänster (Fi2026/00227)

Sammanfattning

Länssstyrelsen Norrbotten *tillstyrker* Post- och telestyrelsens (härefter PTS) förslag att regeringen inför ett statligt stöd för utbyggnad av infrastruktur för mobila tjänster i områden där det idag saknas kommersiella förutsättningar för utbyggnad. Norrbotten är ett av de län där marknadsmisslyckandet som stödet ska avhjälpa är som mest påtagligt: stora avstånd, lågt kundunderlag mellan tätorterna och långa sträckor utan funktionell täckning.

Länssstyrelsen *avstyrker* emellertid delar av stödmodellens nuvarande utformning mot bakgrund av att föreslagna prioriteringar riskerar att missgynna glest befolkade områden där behovet av statligt stöd är mest omfattande. Regeringen bör således säkerställa att stödmodellen utformas så att den möjliggör en geografiskt balanserad fördelning av medlen.

Länssstyrelsen betonar att stödet inte löser de omfattande täckningsbristerna som råder i Norrbottens län vid sidan om de stora transportstråken. I länet utgörs en stor del av dessa i form av skogsbilvägar och mindre vägar där skogsbruk, rennäring, jakt, friluftsliv och räddningstjänst verkar, liksom delar av fjällområden som helt saknar täckning. Länssstyrelsen föreslår därför att förslaget kompletteras med insatser så att stödet till transportstråk inte blir den enda statliga insatsen för mobiltäckning i glesbygd.

I avsnitten nedan följer ett antal synpunkter och förslag till justeringar av stödmodellen. Vid beaktan bedömer Länssstyrelsen att förslaget sammantaget har goda förutsättningar att bidra till stärkt regional utveckling, ökad konkurrenskraft, förbättrad beredskap och mer likvärdiga möjligheter till digital kommunikation i hela landet.

Yttrande

Prioriteringsgrunderna riskerar att motverka syftet med stödmodellen

I sitt förslag till fördelningsmodell prioriterar PTS stödområden utifrån årsdygnsmedeltrafik samt antal hushåll, arbetsställen och samhällsfunktioner i anslutning till sträckan, och tilldelningen sker därefter till de projekt som söker lägst stöd per kilometer i ett nationellt utlysningsområde.

Länsstyrelsen *avstyrker* föreslagen prioriteringsordning. Detta eftersom samtliga parametrar riskerar att systematiskt missgynna glest befolkade delar av landet med stora geografiska avstånd mellan platser. I Norrbotten är trafikflödena låga, men sträckorna långa, och en enskild väg är ofta den enda förbindelsen – utan omledningsalternativ – för boende, näringsliv, sjuktransporter och räddningstjänst. Nyttan av täckning per fordon är därmed väsentligt högre än vad trafikmängden antyder.

Det höga kostnadsläget i norr riskerar påverka negativt vid rangordning

Länsstyrelsen framhåller att förslaget där rangordning föreslås efter lägst stöd per kilometer riskerar missgynna områden med höga etableringskostnader. I Norrbotten fördyras utbyggnaden av terräng och klimat, långa avstånd till befintlig el- och transmissionsinfrastruktur samt korta byggsäsonger.

En omständighet som behöver beaktas i norra Sverige är att tjälen i marken gör anläggningsarbeten i praktiken omöjliga under vinterhalvåret. Tidsperioden med fysiska markarbeten i Norrbotten är därmed avsevärt kortare och behöver planeras inom ett begränsat tidsfönster på årsbasis än vad som är fallet i södra Sverige. Om kostnadseffektivitet per kilometer är ensamt utslagsgivande riskerar därmed länets sträckor att konsekvent hamna sist i tilldelningen. Detta trots att bristerna och därmed utbyggnadsbehoven är som störst här.

Länsstyrelsen föreslår, mot ovan, att förslaget gränsvärde om 1 500 fordon per dygn inte tillämpas enhetligt över landet, samt att vägens funktion (enda förbindelse, omledningsväg, beredskapsstråk osv) vägs in som prioriteringsgrund. Vidare föreslår länsstyrelsen att det

avdragssystem som beskrivs i rapporten under avsnitt 8.3.5 används aktivt för att vikta upp projekt i gles- och landsbygd.

Ytterligare alternativa mekanismer som säkerställer en geografiskt balanserad fördelning av medlen är förslagsvis: regionala delutlysningar; geografiska kvoter eller ett obligatoriskt viktningssystem som kompenserar för landsbygders högre utbyggnadsomkostnader.

Totalförsvaret och beredskap bör vara en uttrycklig prioriteringsgrund

Norrbottens län är Natos nya norra flank med snabbt växande militär verksamhet och där länets öst-västliga stråk (E10, E45, väg 95, Malmbanan) har fått väsentligt ökad betydelse för militär rörlighet, världlandsstöd och civil försörjning mellan Norge, Sverige och Finland. Robust mobiltäckning längs dessa stråk är därmed en beredskapsfråga för totalförsvaret.

Länsstyrelsen föreslår mot ovan att beredskaps- och totalförsvarsperspektivet uttryckligen vägs in vid prioriteringen av stödområden. Vidare att krav på robusthet, exempelvis reservkraft, bör inkluderas vid stödfinansiering av strategiska stråk.

Det gränsöverskridande och arktiska perspektivet behöver stärkas

Sverige och Finland har antagit en gemensam deklaration om fördjupat samarbete inom bland annat 5G och arktisk konnektivitet, och motsvarande åtaganden finns i partnerskap med de nordiska länderna. Norrbottens län är Sveriges arktiska länk och länet har omfattande gränspendling och gränsöverskridande näringsliv (Haparanda-Torneå).

Länsstyrelsen föreslår att stödområden längs gränsöverskridande stråk och TEN-T-korridorerna genom länet (Bottniska korridoren, Malmbanan) bör ges särskild vikt i stödmodellen, i linje med EU:s 5G-korridorer och de svensk-finska åtagandena.

Norrbottens näringsliv och samhällsomvandling

Den pågående gröna nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens län innebär kraftigt ökade person- och godsflöden på vägar och järnvägar där mobiltäckningen idag brister. Samhällsomvandlingen innebär också ett växande

behov av arbetspendling över stora avstånd – just den arbetsmarknadsförstoring som stödet förväntas främja.

Länsstyrelsen bedömer i sammanhanget att förslaget med historiska trafikdata som prioriteringsgrund inte återspeglar inte denna dynamiska utveckling. Prioriteringen bör därför även beakta och inkludera prognostiserade framtida trafikflöden och baserad på beslutade industrietableringar. Även besöksnäringen i fjällvärlden och älvdalarna är beroende av täckning längs långa vägstråk med låg årsdygns trafik, men med höga säsongstoppar. Förslaget med årsdygnsmedeltrafik som mått underskattar därmed sannolikt det aggregerade behovet.

Den i Norrbotten omfattande rennäringen omnämns inte i rapporten. Sålunda menar länsstyrelsen att förslaget bör kompletteras i två avseenden kopplat till rennäringen: dels som platsberoende näring med växande behov av mobil uppkoppling (GPS-märkning, drönare, arbetsmiljö och säkerhet i väglöst land), dels utifrån rennäringen som riksintresse där etablering av master och annan teknisk infrastruktur påkallar tidiga samråd med berörda samebyar.

Stödet löser inte täckningsbristerna utanför de större vägstråken

Enligt PTS saknar 56 procent av samtliga bilvägar funktionell täckning över 1 GHz. I Norrbotten utgörs en stor del av dessa av skogsbilvägar och mindre vägar där skogsbruk, rennäring, jakt, friluftsliv och räddningstjänst verkar, liksom av fjällområden som helt saknar täckning. Dessa områden faller därmed utanför stödet. Detta samtidigt som PTS, enligt betänkandet, avgränsar bort satellitlösningar.

Länsstyrelsen betonar, mot ovan lägesbild, att förslaget behöver kompletteras med ytterligare insatser utanför de större transportstråken. Detta kan exempelvis ske enligt gruppundantaget (GBER), eller utifrån kompletterande stöd för hushåll och företag som PTS pekar på i rapporten *Stöd för att påskynda utbyggnad av bredband i glesbefolkade områden* (PTS-ER-2023:22). Det viktiga i sammanhanget är att stödet till transportstråk inte blir den enda statliga insatsen för mobiltäckning i glesbygd.

Regional medverkan i genomförandet

Innan stödområdena fastställs ska samråd ske. Länsstyrelsen framhåller att samrådet inte bara bör omfatta marknadens aktörer utan även länsstyrelser, kommuner och regionalt utvecklingsansvariga regioner som alla har den lokala kunskapen om behov, pågående utbyggnad och beredskapsförhållanden. Denna kunskap kan med fördel tas till vara genom ett formaliserat samrådsförfarande inför fastställandet av målområden.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med handläggare Mats Lindell som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Annica Lindström, enhetschef Samhällsplanering och Kulturmiljö, medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.